

<https://dorl.net/dor/20.1001.1.22517758.2021.11.11.1.3>

ارزشیابی طرح شهاب در برنامه درسی دوره دوم ابتدایی (یک مطالعه کیفی به روش پدیدارشناسی)

رضا منصوری^۱، جهانبخش رحمانی^۲، زهره سعادت‌مند^۳

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۷/۹ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۸/۲۶

چکیده:

این پژوهش، با هدف بررسی ارزشیابی کیفی طرح شهاب در برنامه درسی دوره دوم ابتدایی، به روش پدیدارشناسی انجام گرفته است. برای دستیابی به این مهم، از روش کیفی پدیدارشناسی تفسیری استفاده شده است. افراد مشارکت کننده در این پژوهش، شامل همه معلمان شهر اصفهان (فعال در طرح شهاب) می‌شود. برای محاسبه حجم نمونه همانند اکثر پژوهش‌های کیفی، از اشباع نظری استفاده شده است، یعنی فرآیند گزینش تا جایی ادامه دار شده که دیگر اطلاعات جدید پدیدار نشده است. همچنین برای گردآوری اطلاعات مورد نیاز در این تحقیق، از مصاحبه عمیق و نیمه ساختار یافته استفاده شده است که در آن برای جهت دادن به متن مصاحبه از ۱۰ سوال طراحی شده در این زمینه استفاده شده است. برای اعتبار سنجی یافته‌های این پژوهش از ۱۰ نفر از معلمان شاغل در طرح شهاب در اصفهان استفاده شده است. یافته‌های این تحقیق، حاکی از تاثیر مثبت و معنی‌دار ارزشیابی طرح شهاب در دوره دوم ابتدایی است.

واژگان کلیدی: طرح شهاب، ارزشیابی طرح شهاب، برنامه درسی

۱- دانشجوی دکتری برنامه ریزی درسی، واحد اصفهان(خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران.

rezamansouri14@gmail.com

۲- استادیار گروه علوم تربیتی، واحد اصفهان(خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران. rahmani@khuisf.ac.ir

۳- دانشیار گروه علوم تربیتی، واحد اصفهان(خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران. saadatmand.zohre@gmail.com

مقدمه:

آموزان به دانشگاه‌ها، آن هم در مسیرهایی غلط و خارج از توانایی‌های افراد است، غلبه نماید.

طرحی که توجه خود را از مقطع ابتدایی و با فاصله‌گیری از نگرش تک بعدی قرارداد است و با تمام نکات مثبتی که می‌تواند به همراه داشته باشد و با تمام وقفه بسیاری که در اجرایی کردنش، به دلیل فراهم نبودن زیرساخت‌ها، تنها در ابعاد محدودی اجرا شده، باز هم با نکات مبهم قابل تأملی همراه است و تا به امروز خروجی این طرح که مسئولان آموزش و پرورش بر آن تأکید بسیار داشته‌اند، چیز قابل ذکری نبوده است، زیرا هدایت، به درستی صورت نگرفته است و اگر هم هدایت درست بوده باشد، نظام آموزشی ما ابزار مناسبی که معلمان از آن طریق بتوانند دانش آموزان را با هر استعدادی هدایت کنند را در اختیار ندارند و اصلاً نمی‌توان گفت این طرح بومی شده است. در حقیقت تمام تلاش این طرح، بر این بوده است که استعدادهای نباید محدود به علوم و ریاضی شوند و جامعه بشری برای توسعه خود، به تنوع استعدادهای نیاز دارد. طرح شهاب، چیزی جز این اصل مسلم نیست و مهر بطلانی بر نظام آموزش به رسمیت شناخته شده است که حتی نتوانسته به مدد برنامه‌های تقویتی خودش هم استعدادهای هنری، ورزشی و کلامی دانش آموزان را مورد توجه قرار دهد که این امر سبب سرخوردگی بسیاری از دانش آموزان شده است.

طرح شهاب، یک نگاه کلان دارد و بحث‌های مختلفی را در بر می‌گیرد. یکی از این بحث‌ها، ارزشیابی این طرح است که در برنامه درسی هم کاربرد دارد. در طرح شهاب، بحث حذف آزمون-ها مطرح است؛ یعنی، اعلام کرده که خبری از

امروزه اتخاذ سیاست‌ها و رویه‌های کارآمد برای شناسایی و هدایت استعدادهای برتر، یک مساله اساسی برای نظام‌های آموزشی به شمار می‌رود، ولیکن روش شناسایی و هدایت استعدادهای در کشورهای مختلف متفاوت است (تقی‌پور کران، ۱۳۹۴). نظام آموزشی کشور ما نیز طرح شهاب، را با عنوان «طرح ملی آموزش و پرورش برای شناسایی هوش و استعداد برتر و هدایت آنها» در نظر گرفته است.

در حقیقت ایده و فکر اولیه این طرح در سال ۱۳۷۶ طی بیانات حضرت امام در دیدار جمعی از کارگران و معلمان شکل گرفت که در طی بیانات خود فرموده بودند: "محیط آموزش و پرورش باید به گونه‌ای باشد که حتی یک نفر نیز استعدادش هدر نرود". اما از همان سال ۱۳۷۶ تا به امروز، بیشتر اهمیت نظام آموزشی و تعلیم و تربیت بر مبنای شناسایی استعدادهای بر دانش بوده است و بر همان مبنای ساختار مدارس نیز بر محور دانش اندوزی چیده شده است. حتی به گونه‌ای که انتظار والدین هم در همین راستا شکل گرفته است و دکتر یا مهندس شدن فرزندان را از همان سنین پیش دبستانی یا دبستانی متصور می‌شوند و از همان ابتدا نگاه به جلسه کنکور است. در چنین فضایی طرح شهاب که شاید بیش از یک دهه از عمر آن سپری می‌شود، برای شناسایی و هدایت استعدادهای برتر، طراحی و مطرح شد، با این تفکر که استعداد هر دانش آموز لازم است شناسایی شود، تا شاید بر سیکل معیوب سیستم آموزشی کشور، که تنها مقصد و مقصودش، کسب دانش و راهی کردن دانش

پیروی می‌کند (تشخیص استعداد از نظر معلم). چرا که در جهان مهم‌ترین منبع معرفی استعداد خود دانش آموز است. آن وقت این طرح می‌خواهد در ارزشیابی، استعداد را از طریق چک لیست و از دیدگاه معلم که ممکن است به هر دلیل دچار سوگیری یا اشتباه شده باشد، شناسایی کند. ضمن این‌که هیچ هدایت تحصیلی به صورت جدی تاکنون اتفاق نیفتاده و گزارشی دال بر این‌که بدانیم در این ده سال، چه تعداد جمعیت دانش آموزی استعداد برترشان شناسایی شده و چه اقداماتی برایشان شده و از کدام نقطه به کدام نقطه بعد از شناسایی استعداد رسیده اند، بسیار محدود و ارائه نشده است.

واقعیت این است که با وجود تمام کاستی‌ها، تنها طرح امروز آموزش و پرورش برای شناسایی و هدایت استعداد دانش آموزان، طرح شهاب است. طرحی که قرار است در صورت اجرای کاملش بتواند فرموده رهبر انقلاب را عملی کند، که حتی یک استعداد هدر نرود. اما پاسخ و تأمل درباره این سخن بعد از ۱۰ سال کار دشواری است واقعا تمام داده‌ها حاکی از این واقعیت است که هنوز ارزشیابی دقیقی از اهداف، محتوا، انواع فرصت‌ها، روش‌ها حاصل نشده است و تمامیت این طرح را با خلاء علمی مطرح می‌کند. ولی در کلیت امر، طرح شهاب به عنوان یک طرح عالی شناخته شده که می‌خواهد به معرفی و شناسایی استعدادهای دانش آموزان از سنین ابتدایی بپردازد، استعدادی که تا قبل از مطرح شدن طرح در جدال دانش آموزان در آزمون‌های تیز هوشان به چشم می‌خورد و نخبه و برتر تنها دانش آموزانی شناخته می‌شدند که در رشته‌های تجربی

آزمون و استرس و نگرانی نیست و تنها هدفش این است که در پایان آموزش ابتدایی (۶ ساله) بتواند تعداد اندکی از دانش آموزان با استعداد یا با هوش بالا را شناسایی کند. پس لازم است معلمانی پرورش بدهیم که در آموزش، کار را به آزمون نکشانند. چرا که این طرح، یک طرح درون فردی است و نمی‌خواهد مقایسه‌ای کار کند. برعکس سمپاد که به دنبال شناسایی هوش برتر است تا کشور از آنها بی بهره نماند و جمع کردن این دو با یکدیگر کار آسانی نیست. در حقیقت اگر مقایسه کنیم، این طرح یکی از بهترین طرح‌های آموزش و پرورش است. اما نباید بار انتخاب دانش آموزان تیزهوش بر دوش آن گذاشته شود؛ چرا که به انحراف کشیده می‌شود. با این تفاسیر، برای شناسایی تیزهوشان نیاز به طرح جدید نیست و کافی است معلمان با دقت، دانش آموزان را زیر نظر بگیرند و این دانش آموزان را شناسایی نمایند. از طرف دیگر، طرح شهاب هم در مبانی نظری و هم در حیطة مفهوم پردازی، هنوز دچار سردرگمی است. همچنین در تشخیص استعداد و هم در تشخیص هوش. مشخص نیست که هوش و استعداد را چه و چگونه تعریف می‌کنند. وقتی که می‌گویند برتری، یک توانایی است در ارزشیابی، منظورش نسبت به باقی توانمندی‌های یک فرد است یا در مقایسه با توانمندی دیگران صحبت می‌کند چون یک جا می‌گوید سنجش فرد با خودش و یک جا می‌گوید سنجش فرد با دیگران؛ با توجه به این‌که این طرح ده سال است که مطرح شده و روش‌ها و ابزارهایش به هیچ وجه قابل دفاع نیست و از ضعیف‌ترین شیوه و روش پذیرفته شده در دنیا

طرح شهاب از دیدگاه مدیران، معاونین و اولیا دانش آموزان در زمینه شناسایی و هدایت استعدادهاى برتر و مواردی این‌چنین اشاره نمود که البته تنها در ارزیابی و اثربخشی سنخیت داشته و ابعاد مورد بررسی و زاویه و افق دیدشان متفاوت است. با توجه به اهمیتی که طرح شهاب برای نظام آموزشی کشور به همراه دارد می‌توان گفت که تعداد موارد بررسی شده در این ۱۰ سال بسیار محدود بوده است. پژوهشگر در این تحقیق بر آن شده که به این پرسش بنیادین پاسخ دهد که «آیا می‌توان به ارزشیابی طرح شهاب در برنامه درسی دوره دوم ابتدایی به روش پدیدارشناسی پرداخت یا خیر؟».

روش تحقیق:

این پژوهش یک مطالعه کیفی از نوع پدیدارشناسی است که هدف از انتخاب آن توصیف و ارائه واقعیت‌هایی در زمینه ارزشیابی طرح شهاب در برنامه درسی دوره دوم ابتدایی: یک مطالعه کیفی به روش پدیدارشناسی است. در حقیقت، دلیل انتخاب روش کیفی و پدیدارشناختی در این تحقیق، به سبب بهره‌گیری از تجربه زیسته معلمان و دست‌اندرکاران در این قضیه، برای سه مقصود عمده در نظر گرفته شده است: ۱. تولید داده‌ها ۲. تجزیه و تحلیل داده‌ها و ۳. عمق بخشیدن به شناخت و تلفیق آنها) چرا که این روش، به دنبال دستیابی به نتایج طبیعی است و نیاز به هیچ دخالتی در متغیرهای دستکاری و کنترلی ندارد. از این رو محقق، یافته‌ها و آگاهی‌های عمیق را از این مصاحبه‌ها دریافت نموده است، چرا که تنها از طریق پدیدارشناسی است که می‌توان بر روی محتوای تجربیات معلمان و دست‌اندرکاران این مقوله متمرکز شد. جامعه

و ریاضی تحصیل می‌کردند و در نهایت این آزمون‌ها سبب سر بلندی قبول شدگان و سر افکندگی دانش آموزانی بود که تنبل و بی‌توجه و... خوانده می‌شدند و شاید تا مدت‌ها توسط معلمان هم‌کلاسی‌ها و والدین سرکوب شخصیتی می‌شدند. بنابراین یا به تحصیل ادامه می‌دادند و بی‌تفاوت می‌شدند و یا ترک تحصیل می‌کردند به مشاغلی چون شاگردی و ... روی می‌آوردند، تا این‌که طرح شهاب در جوی که تنها نخبگان را با استعدادهای تحصیلی به‌ویژه در رشته‌های تجربی و ریاضی معرفی می‌کردند، مطرح شد و اعلام نمود که استعداد تنها مختص به این امر نیست و بلکه در توانمندی‌های مختلف افراد نهفته است؛ پس همگان با استعدادند و نباید همه را به سمت پزشک شدن و مهندس شدن سوق داد، چرا که این کشور به موزیسین؛ مکانیک کار تأسیساتی، لبنیاتی راننده ماشین‌های سبک و سنگین و ... هم نیاز دارد و تمام افراد حتی لازم نیست که برای رسیدن به خواسته‌هایشان حتماً به دانشگاه بروند. همین مباحث قابل تأمل در این طرح بود که سبب پذیرش این طرح شد و کلیت امر پسندیده شناخته شد. اما این‌که این طرح، چه سرانجامی دارد و چگونه باید مورد ارزیابی قرار گیرد، هنوز توجه خاصی به آن مبذول نشده است. در حقیقت هنوز بعد از این همه سال، مشخص نشده که این طرح، مفید و کارا بوده یا خیر؟ با توجه به تحقیقاتی که در این چند سال اخیر در زمینه ارزشیابی طرح شهاب حاصل شده که از جمله آن می‌توان به تحقیق نویدی (۱۳۹۷) با عنوان؛ ارزشیابی اجرای آزمایشی طرح شناسایی و هدایت استعدادهاى برتر(شهاب) و یا تحقیق کرم‌نیا و همکاران (۱۳۹۶) با عنوان؛ ارزیابی اثربخشی

نقش والدین دانش آموزان و ابزار در ارزشیابی طرح شهاب چگونه است؟
 نقش معلم در ارزشیابی طرح شهاب در دوم ابتدایی چگونه است؟
 ارزشیابی طرح شهاب در برنامه‌ریزی درسی چگونه حاصل و لحاظ می‌گردد؟
 الگوی مناسب در ارزشیابی طرح شهاب در برنامه درسی دوره دوم ابتدایی چیست؟
 نظر خود را در زمینه مفید و کارآمد بودن طرح شهاب در آموزش و پرورش کشور را بیان نمایید؟
 مشکلات ارزشیابی طرح شهاب در برنامه درسی دوره دوم ابتدایی چیست؟

یافته‌های پژوهش

مراحل پژوهش:

با توجه به روش پژوهش در بخش اول که بر مبنای پدیدار شناسی حاصل شده و مبتنی بر الگوی کلایزی است، مراحل ذیل جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها صورت پذیرفته است.

مرحله اول:

در مرحله اول پژوهشگر برای درک و هم‌احساس شدن با شرکت‌کنندگان، همه توصیفات و تجارب بیان شده از طرف آن‌ها را چندین بار با دقت و تأمل مطالعه می‌کند تا مطالب و عبارات مهم را استخراج نماید. سعی شده است هیچ مسأله‌ای که از سوی مصاحبه‌شوندگان بیان شده است، از قلم نیفتد و در صورت نیاز در مورد آنها یادداشت نوشته شود. در این بخش متن پیاده شده و در اینجا مصاحبه‌های انجام شده در جداول زیر آورده شده است:

آماری در این بخش شامل همه معلمان شاغل مجری طرح شهاب در اصفهان می‌شود. روش انتخاب مشارکت‌کنندگان به شیوه هدفمند (انتخاب افراد به صورت آگاهانه به وسیله محقق) صورت گرفت و حجم نمونه نیز، بر اساس اشباع نظری مشخص شد. لازم به ذکر است که مشارکت‌کنندگان، حداقل ۲ سال سابقه کار در طرح شهاب را داشتند. انتخاب مشارکت‌کنندگان با هدف دستیابی به بیشترین اطلاعات در مورد پدیده مورد بررسی انجام شد. استفاده از روش اشباع نظری به عنوان استاندارد طلایی در این بخش در نظر گرفته شد. در این پژوهش نمونه-گیری با بهره‌گیری از روش گلوله برفی (هدفمند) حاصل شده و با ۱۰ شرکت‌کننده به نقطه اشباع رسید.

در این پژوهش جمع‌آوری داده‌ها از طریق مصاحبه‌های نیمه ساختار یافته انجام شده است و به مشارکت‌کنندگان این فرصت داده شد که در زمینه ارزشیابی طرح شهاب در برنامه درسی دوره دوم ابتدایی، دیدگاه‌ها و تجربیات خود را آزادانه مطرح و تشریح نمایند. برای هدایت این مصاحبه‌ها، از مشارکت‌کنندگان سوالاتی به شرح زیر مطرح شده است:

ماهیت ارزشیابی طرح شهاب در برنامه درسی دوم ابتدایی چیست؟

ارزشیابی طرح شهاب در دوره دوم ابتدایی بر مبنای اهداف چگونه است؟

ارزشیابی طرح شهاب در دوره دوم ابتدایی بر مبنای محتوا چگونه است؟

ارزشیابی طرح شهاب در دوره دوم ابتدایی بر مبنای روش چگونه است؟

جدول ۱- نمونه‌ای از مصاحبه‌ها

کد	متن مصاحبه
۰۰۱	این طرح به عنوان سند راهبردی کشور در امور نخبگان و به منظور شناسایی و هدایت استعدادهاى برتر و ایجاد زمینه مناسب برای رشد و بالندگی آنان است و طرحی برای عموم بوده و تنها به برتری تحصیلی توجه نمی‌کند. هیچ جدا سازی در کار نیست. همه دانش آموزان در کلاس، متون علمی و آموزشی یکسانی را دریافت می‌کنند. بعد چک لیست‌ها را بررسی می‌کنیم. تازه اینجاست که به شناسایی استعدادها در هشت حوزه (کلامی ریاضی، هنری، حرکتی، اجتماعی، علوم تجربی و فرهنگ دینی) پرداخته می‌شود. سپس به مدیر انتقال داده می‌شود. روشی که من به کار می‌گیرم روش تشویقی هست. به همه بچه‌ها توجه دارم اما نمی‌گذارم آنها متوجه شوند که مثلاً آنها را زیر نظر دارم. از نظر من همه بچه‌ها استعداد دارند. یکی دیگر از موارد هم این است که فقط این طرح دارد بر روی مدارس دولتی اجرا می‌شود. پس می‌توان گفت که آینده‌نگری در آن لحاظ نشده است.
کد	متن مصاحبه
۰۰۲	طرح شهاب، طرح سخت و زمان بری می‌باشد درست است که مسیر روشنی را دنبال می‌کند، مانند یک شیوه‌نامه- ای هست که معلم بر مبنای آن عمل می‌کند روش‌ها بر اساس ابزاری که در مدرسه موجود است طراحی می‌شود و همه چیز به نمره و دانش علمی محدود نمی‌شود زیرا استعداد در این طرح در ۸ حوزه تعریف شده پس من به هیچ وجه در کلاس احساس بدی ندارم که فلان شاگردم تنبله یا فلانی نابغه هست تمام برنامه درسی طراحی شده برای رشد و هدایت دانش آموزانم هست و می‌توان گفت روابط خوبی در کلاس حاکم است و با اینکه بچه‌ها سخت کوشی زیادی در کار دارند و این نشان دهنده این است که آنها به مرحله ای از خود باوری دست پیدا کردند و به لحاظ روابط اجتماعی قوی‌تر عمل می‌کنند و من هم سعی کردم چه در کلاس، چه در اطلاع رسانی به والدین مدیر و آموزش و پرورش نهایت دقت و داشته باشم تا به اندازه خودم در پیشبرد این طرح سهیم باشم همه چیز خوب پیش برود، با تکمیل پوشه کار و ... و هر چه لازم بود. روش‌های به کار گرفته شده من همه و همه در راستای رشد و تعالی دانش آموزان بوده ارزیابی بچه‌ها از طریق همان چک لیست‌ها و پرسشنامه‌ها انجام می‌شود یعنی دیگر بچه استرس آزمون، ندارد البته خود من بدون این‌که به کاری که می‌کنم بگم آزمون بچه‌ها رو گاهی به لحاظ علمی محک می‌زنم که یک چیز فدای چیز دیگری نشود.
کد	متن مصاحبه
۰۰۳	برای این طرح اهداف خوبی در نظر گرفته شده است مثلاً (نخست: پرورش استعدادهاى برتر و سرآمد و دوم؛ فراهم کردن زمینه برای رشد استعدادها و یا تقویت و درونی کردن هویت دینی و ملی برای ایجاد مسوولیت و نقش سازنده در کشور و هدف سوم حمایت از دانش آموزان استعدادهاى برتر، اینها هدف‌هایی است که برای طرح در نظر گرفتند بنظرم اهداف خوبی انتخاب شده ولی آرمانی هستند برای دانش آموزان دوره ابتدایی و در عمل می‌بینیم که هیچ کاری صورت نگرفته و اگر استعدادی هم کشف بشود، بعد مهم است که چه اتفاقی بیفتد آیا شرایط برای پرورش هست یا نه، یا این که چه کسی متولی پیگیری این کار هست، یا اینکه ما چطور هویت دینی و ملی را تقویت کنیم و یا چطور دانش آموزان را مسوولیت پذیر کنیم و یا در مورد هدف سوم هیچ سازوکاری برای حمایت از استعداد های برتر وجود ندارد خلاصه هدف‌ها را باید دست یافتنی‌تر نماییم. در رابطه با محتوا برای شناسایی استعدادها محتوای خاصی در نظر گرفته نشده و معلم باید با توجه به محتوای موجود و روند کار دانش آموز باید استعدادیابی کند مثلاً پوشه کار دانش آموز، شرکت در فعالیت های کلاسی و کارهای گروهی و فعالیت های پرورشی مدرسه در هر صورت محتوای کتاب‌ها هرچند که نسبتاً خوب است ولی نیاز به تغییرات دارد و باید دانش آموزان را به فعالیت بیشتری وادار کند و خلاقانه‌تر باشد و با توجه به فرهنگ و تمدن خودمان باشد و نیازهای روز بچه‌ها و همچنین نقش معلمان در انتخاب محتوای کتاب‌ها پرنرنگ‌تر باشد و معلم آگه بخواهد استعدادیابی کند از اول سال باید همه‌ی فعالیت های دانش‌آموز را در نظر بگیرد چون هر دانش آموزی در یک یا دو زمینه استعداد برتری دارد، معلم باید چک لیست‌ها را با دقت کامل کند و همه فعالیت های دانش آموزان را جدی بگیرد چه در کلاس و چه در زنگ استراحت و فعالیت های فوق برنامه و چون استعداد طلب و خواسته دانش آموز است و محتوای چک لیست‌ها باید این طلب و خواسته را برطرف نماید به گونه ای نیازی است که باید مرتفع گردد خلاصه اینکه ما به محتوای خاصی نیاز نداریم ولی از همان چیزی که در اختیار داریم مدبرانه استفاده کنیم چون می‌خواهیم دانش آموز را در شرایط عادی مورد ارزیابی قرار بدهیم و قصد

<p>جداسازی نداریم و در ضمن محتوایی که برای پرسشنامه در نظر گرفته نیاز به تغییرات دارد چون بعضی گویه ها قابل مشاهده در کلاس نیست.</p> <p>در مورد روش، باید از روش های فعال تدریس و کلاس داری استفاده کنیم و تا بتوانیم پرسشنامه را کامل کنیم و به نظر با تکمیل یک پرسشنامه نمی شود استعدادیابی کرد و از آیتم های دیگر مثل والدین، کادر اجرایی مدرسه، همسالان و ... باید استفاده بشود بویژه نظر خود دانش آموز و برای هر کدام نیاز به پرسشنامه هست. مثلا یکی برای خود دانش آموز، یکی برای والدین، یکی همسالان و یکی کادر اجرایی مدرسه و یا جشنواره ای که اجرا می شود مثل جابربن حیان، طرح کرامت، خوانداری در درس فارسی و ..</p> <p>و اینکه ما چه طوری طرح را ارزیابی کنیم بنظرم بعد از چند سال اجرای طرح باید از نظرات معلمان خصوصا معلمان دور دوم ابتدایی، مدیران مدارس، کارشناسان آموزش، اولیای دانش آموزان و خود دانش آموزان استفاده بشود. به طور کلی این طرح عدالت محور است و می خواهد زمینه را برای شناسایی استعدادها فراهم کند و قصد جداسازی ندارد و در تمام نقاط کشور قابل اجراست چه برخوردار و چه غیر برخوردار و ما به دنبال تیزهوشی نیستیم و فرایند شناسایی استعدادها در محیط مدرسه و با محوریت معلم و بدون جداسازی دانش آموزان می باشد و بر اساس فعالیت های عادی مدرسه و باید توجه داشته باشیم استعداد موهبتی خدادادی است و از برچسب زنی بپرهیزیم.</p>	
<p style="text-align: center;">متن مصاحبه</p>	<p style="text-align: center;">کد</p>
<p>طرح شهاب، همان طور که می دانید برای رفع معضلات و دو دستگی بود که در مدارس ایجاد شده بودند. در گذشته دو دسته دانش آموز بودند بی استعداد و با استعداد و این باعث می شد آن دانش آموز بی استعداد هرگز در کاری گماشته نشود و تنها و منزوی شود و شاید حتی مدرسه را ترک می کرد. پس از این جهت که دیگر کسی بی استعداد خوانده نمی شود خوب هست. پس در این طرح تفاوت های فردی مورد قبول قرار گرفته است و این خوب هست. اما مسأله داریم، هنوز در طرح اولیه گفته از شیوه های خلاق و نوین استفاده کنیم و به اندازه هر دانش آموز یک روش وجود دارد. با این تفاسیر نمی شود یک روش اختصاصی برای هر دانش آموز در نظر گرفت. و می توان گفت که زمان و تعداد زیاد دانش آموزان نمی گذارد که ما به این مورد دست پیدا کنیم. در زمینه محتوا که باید جذاب باشد، به روز باشد و خواسته دانش آموزان را برآورده کند. باید معلم به زبان و دانش ابتدایی کامپیوتر وارد باشد و مطابق با تکنولوژی نوین روز، در تدریس بهره بگیرد و روش های فعال تدریس و کلاس-داری و جذاب خوب طرح جدید امکاناتش بیشتره باید افراد خلاق، زمام امور را به دست بگیرند و ذهن پویا را در همه معلمان تجلی ببخشند و آنها را به ایده پردازی وادار کنند. دانش آموزان نیز در این عرصه با کمک والدین می توانند فعالیت کنند و یافته هایشان را با یکدیگر به اشتراک بگذارند. در این طرح، ارزشیابی به دو صورت عملی و تئوری انجام می گیرد.</p>	<p style="text-align: center;">۰۰۴</p>
<p style="text-align: center;">متن مصاحبه</p>	<p style="text-align: center;">کد</p>
<p>طرح شهاب در اصل طرح خارق العاده ای هست اما زیر ساخت سازی نشده، یعنی چی زیر ساخت، یعنی در ابتدای امر که طرح مطرح می شود باید اصل کار درست باشد یعنی حداقل یک چهارم معلم ها مستعد پذیرش باشند، دوره دیده باشند، تحصیلات عالی داشته باشند و با این موارد تا حدودی درگیر بوده باشند. زیر ساخت یعنی چی؟ یعنی من از ابزارهای لازم برای هر زمینه فکری، استعدادی، شغلی حداقل یک بخشی از آن را داشته باشم و خوب مطمئنا یک مدرسه نمی تواند تمام استعداد ها پشتیبانی کند، باید هر مدرسه را به یک یا دو استعداد اختصاص بدهند و بچه ها را بر مبنای استعدادشان در مدارس نگه دارند خوب طبیعی است مثلا یک مدرسه همزمان نمی تواند بچه ها را به لحاظ مثلا طراحی موسیقی ادبیات و باستان شناسی، نجوم، راه و ساختمان، معماری و... پشتیبانی کند و قاعدتا اینها هر کدام ابزار خودش را می خواهد و محیط مناسبی را می طلبد. بنابراین اولین راهکار این است که ما می گفتم شهاب مشکل دارد، استرس ایجاد می کند، باعث شده بچه ها سرخورده بشوند و... اما بازم سوالات چک لیست را ببینید، معلم اکثرا دارد همان موارد و پیشرفت تحصیلی را می سنجد پس این امر نشان می دهد ما تغییراتمون اصولی و درست نیست حقیقت امر این است که ما همون ۸ تا استعداد را در مدارس عادی هم به همین صورت می سنجم، منتهی فقط چک لیسته نیست ما چه کاری و اضافه کردیم، هیچ فقط به اسم تغییر دادیم، از این طرح یک موسیقیدان یک شاعر یک نقاش ماهر یک تعمیرکار یک منجم یک مغز کامپیوتر یک فضا نورد یک چیزی بیرون آمده؟ نه، زیرا در انتها ما نمی توانیم تشخیص بدهیم که بچه ها با چیز جدیدی سر</p>	<p style="text-align: center;">۰۰۵</p>

<p>و کار ندارند. تعداد بچه‌ها هم بدون تقسیم‌بندی است در واقع همه چیز همان است و معلم فارغ التحصیل به عنوان معلم آموزش دیده طرح شهاب که فارغ التحصیل نمی‌شود، توانمندی‌ها سنجیده نمی‌شود و بعضا به روز نیستند و حتی هنوز شیوه تدریس آنها خود محوری است، یعنی خودشان برنامه ریزی می‌کنند خودشان پیش می‌برند، و در این بین یکی دو نفر که قوی‌تر از بقیه هستند به کار گرفته و تشویق می‌شوند. محتوا تغییری نکرده و تنها چند سالی است که دیگر نمره نمی‌دهیم و به دانش‌آموزان رتبه می‌دهیم. به نظر چیزی تغییر نکرده و فقط با کلمات بازی شده است. از ابتدا باید به دنبال عمکی کردن ایده‌ها می‌رفتیم و اینکه قابلیت اجرا را دارند که سرمایه گذاری کنیم و ۴ یا ۸ سال وقت بگذاریم روی این طرح، واقعا باید این سرمایه گذاری‌ها بر مبنای سیاست درست انجام بگیرد ما نیاز به برنامه‌ریز داریم، مهندسی باید بشود، طرح‌ها و محیط‌ها بازرسی بشوند، مدرسه‌های کاربلد این طرح‌ها را از کشورهای دیگر دعوت به همکاری کنیم و درست نیست که سیستم بر اساس پروپوزال و طرح‌ها پیش برود، باید واقعیت‌ها کنار این دانش‌ها گذاشته شده و بعد دست به عمل زد. معتقدم طرح شهاب یک طرحی تحمیلی است که فقط ۸ بعد از استعداد های دانش‌آموزان را تنها مورد سنجش قرار می‌دهد از طرفی دیگر لازم و ضروری است‌ها در آموزش‌های ضمن خدمت بیشتر لحاظ بشود مطمئنا حالا که قرار است استعدادهای برتر را شناسایی کنیم پس حتما این افراد متفاوت هستند.</p>	
<p style="text-align: center;">متن مصاحبه</p> <p>طرح شهاب چند سالی هست که دارد فریاد می‌زند استعداد تنها به ریاضی و علوم تجربی منتهی نمی‌شود و به عبارتی، جامعه برای توسعه به تنوع استعداد نیاز دارد یعنی خوب مطمئنا ما باز هم کمال الملک داریم رازی‌ها ممکنه باشند و خیلی از نام‌آوران دیروز ممکن است در وجود این نسل جهش یافته هم باشند، فقط گمانمند، فقط بال پریدن ندارند. ما می‌گوییم می‌خواهیم استعدادیابی کنیم اما بی این سیکل معیوب آموزشی مگر ممکن است. این طرح آمده استعداد شناسایی کند اما باز همان کارهای قبلی را تکرار می‌کنیم و دانش آموز را هدایت می‌کنیم برای ورود به دانشگاه، خوب در دانشگاه چه چیز یاد می‌گیرند؟ هیچ، کتاب‌های ۳۰ سال پیش با چاپ‌های جدید ارائه داده می‌شود، یعنی ما داریم فقط طوطی تولید می‌کنیم یا عالم‌های بی عمل. یکی دیگر از چیزهایی که برایم جالب است، می‌گوییم یادگیری را راحت کنیم، آسان کنیم، اما باز ما با حجم زیادی از اطلاعات مواجه هستیم و زمان‌های یکنواخت و خسته کننده آموزشی، بچه‌ها در مدارس اروپایی آمریکایی شادی را تجربه می‌کنند، یکنواخت نیستن، مهیجن روحیه‌ی آنها شاده است. اما ما همه را افسرده می‌کنیم، بچه‌ها مضطرب و ترسو هستند حتی بلد نیستند در این دنیا حقیقت‌ها را مطالبه کنند ما در یک بن بست آموزشی گیر کردیم، نمی‌توانیم از روش قدیمی نجات پیدا کنیم. چرا چون این والدین روش‌شان قدیمی است. ما میایم تغییر روش دهیم اما باز بر می‌گردیم رو پله قبلی، ما از جهش می‌ترسیم می‌خواهیم بپریم اما فاصله بین قله‌های ترسیم شده زیاد است و گاهی سقوط می‌کنیم پس با یک حساب سرانگشتی ما در استعداد ورزشی موفق بودیم؟ خیر، یه مثال کوچک می‌زنم وزن زیاد بچه‌ها که نشانه عدم تحرک آنها هست. یک نگاه دیگر کنید بچه‌ها اصلا اجتماعی نیستند، معنی خیلی لغات را نمی‌دانند و در خواندن داستان‌ها هم مشکل دارند و لغات را اشتباه می‌خوانند، پس ما هنوز نقص‌های زیادی داریم برای اینکه هنوز در این فکر هستیم که دکتر حسابی‌های دیگری را به دنیا عرضه کنیم و به شکاف‌ها نقصان‌های کشور بی‌توجهیم و واقعا ما در این طرح به نیاز سنجی احتیاج داریم، به محتوا به روش‌ها و اصول متناسب نیاز داریم تغییر که به این صورت نیست که فقط اسم متفاوت ارائه بدهیم، باید درس‌ها تغییر کند نه اینکه تصاویر را عوض کنیم نه اینکه فقط برخی درس‌ها را کم برخی دیگر را اضافه کنیم اگر این طرح جدیدی است کتاب جدید می‌خواهد دروس جدید می‌خواهد و... باید اینها بسترش فراهم شود مثلا می‌گویند ارزیابی آزمون نباشد اما باید جایگزین داشته باشد، آیا جایگزین در نظر گرفته شده؟ اصلا به گونه‌ای جدی گرفته نمی‌شود.</p>	۰۰۶
<p style="text-align: center;">متن مصاحبه</p> <p>هدف طرح شهاب ایجاد برابری و جلوگیری از تبعیض در بین دانش‌آموزان بوده که به منظور جلوگیری از ترس و استرس و مشکلات جبران ناپذیری که در آینده احتمال دارد برای دانش‌آموزان رخ دهد طراحی شده است. وقتی هم ارائه شد همه تحسینش کردند در حقیقت این طرح در مقابل طرح سمپاد ارائه شد که دانش‌آموز را به لحاظ روحی در شرایط بهتری قرار دهد و اگر در کشور درست پیاده شود می‌توان در همین مدرسه به کارآفرینی پرداخت افراد را در جایگاه‌های مناسب قرار داد و اینگونه هم دانشگاه‌ها لبریز نمی‌گردند واقعا یک مهندس لازم است به استعدادهای دیگر خود هم پی‌ببرد تا بتواند حداقل در راستای یکی از توانمندی‌هایش در جامعه فرد</p>	۰۰۷

<p>موفقی باشد و به یک فارغ التحصیل بدون آینده تبدیل نشود. ببینید تمام چیزایی که گفتیم درباره حالی هست که آینده یک دانش آموز را رقم میزند پس برای رسیدن به چنین آینده‌ای باید ساختاری جلو برویم (معلم با تجربه، آگاه، دوره دیده، اطلاع رسانی به تمام افراد در جامعه علی‌الخصوص پدران مادرانی که بچه های دبستانی دارند، تجهیز محیط مدارس، تغییر محتوای دروس به محتوای آزاد و از پیش تعیین شده، تعیین اهداف از پیش تعیین شده و آزاد چرا که ما با دانش آموزانی مواجهیم که به مرور زمان می توانیم پی به استعداد های آنها ببریم، روش های تدریس باید منعطف و نوین باشد یا ترکیبی از سنتی و نوین باشد، معلمان باید به معلمان تخصصی و معلمان دروس عمومی تبدیل شوند، و روش های تخصصی نیز به کار گیرند معلمان باید دستیار داشته باشند برای حداقل پر کردن چک لیست ها) که همه اینها یعنی ساختاری پیش رفتن و از طرفی هدفها باید خرد شوند و از حالت کلی خارج شوند چرا که در دسته بندی دانش آموزان و عملکرد بهتر بسیار کمک کننده است.</p> <p>من خودم هر روز در کلاس در راستای دروس بچه ها به پرسش کلاسی دارم برای آزمون به نظرم این درست ترین کاری است که اکنون می شود انجام داد به نظر من ارزیابی ها هم تغییری نکرده، ما فقط دروس و مورد ارزیابی قرار می دهیم نه میزان پیشرفت فرد در این تعداد شناخته شده را و از طرفی ارزیابی کلی از طرح وجود ندارد باید ببینیم این طرح مناسب است در کشور اجرا شود، آیا به نفع دانش آموز هست، با فرهنگ مان تناسب دارد و اینکه اصلا جامعه آن را می پذیرد یا نه و اصلا خوب هم باشد آموزش و پرورش توان اجرای آن را دارد و ما باید اینها را ملاک قرار بدیم.</p>	
<p style="text-align: center;">متن مصاحبه</p>	<p style="text-align: center;">کد</p>
<p>شهاب یه طرح استثنایی در زمان خودش بوده، خوب این طرح در حقیقت ۱۰ سال قبل مطرح شده است و در حقیقت اولین طرح مشترک مرکز ملی پرورش استعدادهای درخشان و دانش پژوهشان جوان به شمار می رفت و به منظور شناسایی و هدایت تمام وجوه برتر انسان تا پایان دوره متوسطه طراحی و مطرح شده است. در واقع هر دانش آموز خلاق و نوآوری اجازه ورود به این طرح را دارد که لازم است مراحل به شرح زیر را دنبال کند:</p> <p>۱- اولین مرحله شناسایی دانش آموزان استعداد برتر در طرح استعدادیابی تحصیلی مدارس کشور تکمیل چک لیست های شناسایی دانش آموزان استعداد برتر توسط معلمان می باشد. معلمان آموزش دیده می بایست طی ۳ ماه چک لیست های شناسایی را برای تمامی دانش آموزان تکمیل کنند و به مدیر مدرسه تحویل دهند. ۲- در مرحله بعد مسئول کارگروه مدرسه موظف است، از اعضای کارگروه دعوت به عمل آورد و چک لیست های تکمیل شده را مورد تحلیل و بررسی قرار دهد. ۳- سپس مدیر مدرسه گزارش تحلیلی گروه استعدادیابی تحصیلی مدرسه را در خصوص استعدادهای شناسایی شده در حوزه های مختلف استعدادی، به کارگروه ویژه طرح استعدادیابی تحصیلی مدارس کشور در اداره آموزش و پرورش شهرستان / ناحیه / منطقه ارسال می نماید تا مورد بررسی قرار گیرد. ۴- در مرحله آخر، کلیه مکتوبات و مستندات مربوط به هر دانش آموز تحت پوشش طرح شهاب، در پرونده سوابق تحصیلی دانش آموز درج و نگهداری می شود.</p> <p>محتوا بر اساس استعداد ها باید تنظیم شود اما به دلیل زمان محدود و دانش محدود این کار به صورت ۱۰۰ درصد میسر نمی باشد و از طرفی دیگر کتاب های درسی مشابه با مدارس عادی می باشند معلمان هم همان معلمانند روش ها در مدارس ابتدایی بسیار متنوع است اما ابزار کافی در دست نیست زمان محدود هست و در نهایت از روش استفاده می کنید که بیشترین کارایی را داشته باشد و در این ایام کرونا هم آموزش هایی که به ما دادند واقعا مناسب نبوده و حداقل برای من کارایی نداشته و تقریبا الان از همان حالت سنتی استفاده می کنم منتهی مجازی، در برخی معمولا تنها شیوه نوین شان همان محول کردن تدریس به دانش آموزانی است که به لحاظ کلامی بهتر از بقیه می باشند و ارزشیابی آنها نیز برگرفته از ارزشیابی مدارس عادی است و به صورت ارزشیابی اولیه ثانویه و نهایی می باشد مساله ای که باید در این طرح مورد توجه قرار بگیرد این است که محتوا علاوه بر ۷ گروه استعدادی طرح شهاب اگر قرار است به تمامی استعدادهای توجه کند باید گام به گام تخصصی تر شود و به نظر من باید خود دانش آموزان در خصوص آن نظر دهند نه معلمان چون خود دانش آموزان استعداد هایشان را بهتر می شناسند.</p>	<p style="text-align: center;">۰۰۸</p>
<p style="text-align: center;">متن مصاحبه</p>	<p style="text-align: center;">کد</p>
<p>طرح شهاب از نظر من یک طرح کپی شده هست که فقط روی کاغذ قابلیت اجرایی دارد اولاً معلمان ما که استعداد های مختلفی ندارند آنها هم یکی از اعضای این جامعه هستند که نهایت بتوانند ۱ یا ۲ استعداد را در هر فردی شناسایی نمایند پس لازمه این طرح دعوت از انواع متخصصین در عرصه های مختلف است تا با استفاده از</p>	<p style="text-align: center;">۰۰۹</p>

<p>دانش و تخصص و تجربه از طریق عملی و ... بتواند استعداد را در افراد تشخیص دهد بنابراین باید ۲ چک لیست داشته باشیم یکی برای معلمان ثابت یکی برای معلمان ساعتی</p> <p>محتوا هم باید توسط معلمین هر درس متناسب با مباحث درسی و ارزش گذاری های به عمل آمده و برنامه‌های از پیش تعیین شده و موارد پیش بینی نشده در طول درس در نظر گرفته شود و باید متناسب با آخرین موارد مطرح شده علمی باشد.</p> <p>به نظر من آگاهی و تسلط به زبان و کامپیوتر در اینجا بسیار لازم می باشد چرا که مطالب به روز علمی بیشتر به زبان اصلی بوده و لازم است ترجمه شوند پس یا باید معلم ها در این راستا آموزش های لازم را ببینند یا باید در کنار آنها افرادی توانمند در این زمینه ها قرار داده شود تا بتوان در اصل محتوا درست عمل نمود.</p> <p>در خصوص شیوه های تدریس من در دوره‌ای که به فنلاند رفته بودم اولاً کلاس‌ها و محیط آنها بسیار شاد بود در برخی دروس اصلاً میزی و صندلی در کار نبود و روش ها گاه‌ها معلم محور و گاه‌ها دانش آموز محور بود و گاهی مشارکتی که به گونه‌ای مخلوطی از پرسش و پاسخ نمایشی شعر بازی و کاردستی و ... و دروس حتی آزاد بود بچه ها با اینکه کلاس بازی داشتند اصلاً خبری از هیاهوی زیاد و کلاس به هم ریخته نبود و کاملاً همه چیز روی نظم خوبی ارائه می شد و بچه‌ها احساس رضایت داشتند و کاملاً مطابق با آخرین تغییرات به روز تدریس را پیش می بردند چیزی که ما در طی این چند سال نتوانسته‌ایم در بچه ها حاصل کنیم و تغییرات بهره هوشی بچه ها بالا رفتن توان کلامی و قدرت ارتباط گیری قوی در نسل امروز و آشنایی با فناوری نادیده گرفته شده و دروس با محتوای شاید ۴۰-۵۰ سال پیش ارائه می شود و شیوه‌های تدریس زیادی هم به کار گرفته نمی شود ارزیابی ها توسط معلم ثابت بچه ها حاصل می شود پس آن هم سندیت خاصی ندارد و شاید بهتر است تجدید نظر در ارزیابی ها گردد و آن را در مواجهه با شرایط آزمایشگاهی و به صورت عملی سنجید خلاصه کارهای زیادی باید در خصوص آن طرح انجام شود.</p>	
<p style="text-align: center;">متن مصاحبه</p>	<p style="text-align: center;">کد</p>
<p>یک طرح کلی است که به جزئیات اهمیتی نمی دهد اگر پرسشنامه ها و چک لیست ها را هم ملاحظه نمایید به این امر پی می برید استعداد ها در ۸ بعد کلی مورد ملاحظه قرار گرفته اند و با توجه به اینکه هر استعداد مختص یک دانش آموز است و محتوای چک لیست و پوشه ها باید این طلب و خواسته را برطرف نماید به گونه ای نیازی است که باید مرتفع گردد و با توجه به اینکه چک لیست ها و پرسشنامه ها هم همینطور اصلاً جزئی به امور به صورت یکسان توجه نمی شود. ما هنوز در استعداد سنجی‌ها همان ملاک های قبل را داریم. مثلاً (بچه ای که قدش بلند است بسکتبالیست خوبی هست یا فلانی که قد کوتاه دارد پاسور خوبی تو والیبال می باشد و دیگری که سریعتر از بقیه مسائل ریاضی را حل می کند حتماً ریاضی دان خوبی می شود) ولی هیچ کس مثلاً این را نمی گوید که (فلان دانش آموزم هر روز معلوم است موهایش یک طرف جدیدی بافته می شود پس این استعداد آرایشگری دارد، اصلاً مدرسه این را نمی پذیرد) پس واقعا با همین مثال کوچک فهمیدید دیگر این عملاً امکان پذیر نیست. مورد دیگر اینکه یک فرد احتمال دارد همزمان در چند بعد دارای استعداد باشد اما واقعا این ممکن است همه توانمندی ها شناخته بشود و البته اگر شناسایی هم بشود چیزی نداریم که بخواهیم آنها را طبقه بندی کنیم. آنها در همان کلاس با بچه‌های متفاوت همچنان روزها را سپری می کنند، ارزشیابی هم تغییری نکرده است. فقط جای نمره به امتیاز داده شده و در واقع همان آفرین، صد آفرین خودمان است. و فقط ما دیگر ماه و ستاره به بچه ها نمی دهیم. من هر روز در کلاس در راستای دروس بچه ها به پرسش کلاسی دارم از سوال های ساده شروع می کنم و همینطور به سخت برای آزمون به نظرم این درست ترین کاری است که الان می شود انجامش داد. در راستای هدایت استعدادها به نظر من این رویه اشتباه است که اگر استعدادی شناسایی می شود باید توسط به متخصص رشد و تعالی داده بشود حالا اگر امکان گرفتن استاد متخصص نیست باید به صورت مجازی به تمام دانش آموزان با استعداد مشخص آموزش مفید ارائه شود و فقط دروس عمومی را همه با هم فرا گیرند و توسط معلم مشترک با مشارکت بچه ها ارائه شود روش ها باید واقعا تغییر کند. پس اگر قرار است به سمت تخصص پروری برویم نیازمند متخصصان در هر حوزه می باشیم که این باعث می شود در کشور افراد متخصصی که کاری ندارند به کار گمارده و درآمد کسب نمایند.</p>	<p style="text-align: center;">۰۰۱۰</p>

مرحله دوم:

مصاحبه ها در این مرحله پالایش شده‌اند و از میان آنها عبارت‌ها و جملات مرتبط، کلیدی و محوری استخراج شدند. جملات و عبارت‌های نقل شده از سوی مصاحبه شونده‌گان بدون دستکاری و به طور دقیق آورده شدند پس از استخراج عبارت‌ها و جملات مهم و کلیدی، فرآیند پالایش دوباره آنها انجام گرفت بدین معنا که مفاهیم تکراری و اضافه محدود و حذف شدند.

در مرحله دوم که مرحله استخراج جملات مهم است پژوهشگر سعی در استخراج واژه ها و جملات مرتبط با پدیده مورد نظر از متن مصاحبه ها نموده است در این قسمت، عبارت‌ها و جملاتی استخراج شده اند که در ارتباط مستقیم با پدیده مورد بررسی (طرح شهاب) (هدف، محتوا و روش، در برنامه درسی دوره دوم ابتدایی) بودند بنابراین در این مرحله جملات و عبارت‌های غیرمرتبط حذف شدند در واقع متن

جدول ۲- اظهارات معنی دار استخراج شده:

ردیف	اظهارات معنی دار استخراج شده
۱	طرح شهاب، برای شناسایی و هدایت استعدادهاى برتر است چون دانش آموزان دارای استعدادهاى گوناگونی هستند لازم است که شناسایی، متناسب با استعدادشان صورت بگیرد.
۲	به عنوان سند راهبردی کشور در امور نخبگان به منظور شناسایی و هدایت استعدادهاى برتر و ایجاد زمینه مناسب برای رشد و بالندگی آنان است.
۳	برای عموم در نظر گرفته شده و تنها به برتری تحصیلی توجه نمی کند.
۴	جدا سازی در کار نیست، همه دانش آموزان در کلاس درس متون علمی و آموزشی یکسانی را دریافت می کنند، بعد چک لیست ها رو بررسی می کنیم. تازه اینجاست که به شناسایی استعداد در هشت حوزه استعدادی (کلامی، ریاضی، هنری، حرکتی، اجتماعی، علوم تجربی و فرهنگ دینی) پرداخته می شود حاصل شده به مدیر منتقل می شود.
۵	همانگونه که می دانید این طرح به عنوان سند راهبردی کشور در امور نخبگان و به منظور شناسایی و هدایت استعدادهاى برتر و ایجاد زمینه مناسب برای رشد و بالندگی آنان است. این که این طرح را برای عموم دانش آموزان در نظر گرفتند، بسیار خوب هست و تنها به برتری تحصیلی توجه نمی کنند.
۶	به طور کلی این طرح شهاب، عدالت محور است می خواهد زمینه را برای شناسایی استعدادها فراهم کند و قصد جداسازی ندارد و در تمام نقاط کشور قابل اجراست چه برخوردار و چه غیر برخوردار و ما به دنبال تیزهوشی نیستیم. فرآیند شناسایی استعدادها باید در محیط مدرسه و با محوریت معلم و بدون جداسازی دانش آموزان و صرفاً بر اساس فعالیت های عادی مدرسه باشد. باید توجه داشته باشیم که استعداد، موهبتی خدادای است و از برچسب زنی بپرهیزیم.
۷	برای این طرح اهداف خوبی در نظر گرفته شده است مثلاً (نخست: پرورش استعدادهاى برتر و سرآمد دوم؛ فراهم کردن زمینه برای رشد آنها و یا تقویت و درونی کردن هویت دینی و ملی برای ایجاد مسولیت و نقش سازنده در کشور؛ سوم: حمایت از دانش آموزان با استعدادهاى برتر.
	حقیقت کلیت طرح شهاب را می توانیم در این موارد خلاصه کنیم: (کشف و شناسایی، جذب، هدایت و حمایت تحصیلی، تربیتی و معنوی (هویت دینی و اخلاقی)، استمرار حمایت از استعدادهاى برتر از ابتدایی تا پایان دوره

۸	آموزش متوسطه و زمینه سازی برای حمایت از آنها در مراحل مختلف آموزش عالی؛ اما واقعا تمام اینها روی کاغذ پیاده شده ما واقعا کدام یک از دانش آموزانمان را در مراحل مختلف آموزش عالی هم هدایت و حمایت کردیم.
۹	این طرح از نظر من یک طرح کلی است که به جزئیات اهمیتی نمی‌دهد. اگر به پرسشنامه‌ها و چک لیست‌ها هم ملاحظه نمایید به این امر پی می‌برید. استعدادها در ۸ بعد کلی مورد توجه قرار گرفته‌اند. اصلا به صورت و یکسان جزئی به امور به توجه نمی‌شود. ما هنوز هم در استعداد سنجی هایمان همان ملاک های قبلی را داریم.
۱۰	طرح روی بعضی مدارس (دولتی) اجرا می‌شود و آینده نگر و عدالت محور نیست. مثلا اگر دانش آموز بخواهد تغییر مقطع یا تغییر مدرسه بدهد ممکن است اصلا مدرسه مناسبی پیدا نکند.
۱۱	در حقیقت این طرح به گونه ای طرحی آینده نگر است که استعدادها و توانمندی‌های دانش آموزان را با توجه به ابزار های مختلف و در حین دوره شناسایی نموده و با همکاری معلمان مدیر مدارس و آموزشگاه ها و حرفه آموزی با استفاده از روش های بدون تردید می توان به توانمندی های فرد پی برد.
۱۲	یعنی حداقل یک چهارم معلمان ما مستعد پذیرش باشند دوره دیده باشند، تحصیلات عالی داشته باشند و با این موازد تا حدودی درگیر بوده باشند. زیر ساخت یعنی این که من از ابزار های لازم برای هر زمینه فکری، استعدادی شغلی، حداقل یک بخشی از آن را داشته باشیم و خوب مطمئنا یک مدرسه نمیتواند تمام استعدادها را حمایت کند باید هر مدرسه را به یک یا دو استعداد اختصاص بدهند و بچه ها را بر مبنای استعدادشان در مدارس نگه دارند خوب طبیعی است مثلا یک مدرسه همزمان نمیتواند بچه ها را از لحاظ طراحی، موسیقی، ادبیات، باستانشناسی، نجوم، راه و ساختمان، معماری و... حمایت کند.
۱۳	چک لیست‌ها را هم که ملاحظه نمایید به این امر پی می‌برید که استعدادها در ۸ بعد کلی مورد ملاحظه قرار گرفته‌اند. با هر استعداد، مختص یک دانش آموز است و محتوای چک لیست‌ها و پوشه ها باید این مطالب و خواسته‌ها را برطرف نماید. با توجه به این که چک در این لیست‌ها و پرسشنامه‌ها اصلا به صورت جزئی و یکسان به امور یکسان توجه نمی‌شود، ما هنوز در استعداد سنجی ها همان ملاک های قبلی را داریم.
۱۴	جدا سازی در کار نیست، همه در کلاس متون علمی و آموزشی یکسانی را دریافت می‌کنند. بعد چک لیست‌ها را بررسی می‌کنیم. تازه اینجاست که به شناسایی استعداد در هشت حوزه استعدادی (کلامی، ریاضی، هنری، حرکتی، اجتماعی، علوم تجربی و فرهنگ دینی) پرداخته حاصل شده به مدیر منتقل می‌شود.
۱۵	ابزارهای لازم برای هر زمینه فکری استعدادی شغلی.
۱۶	استعداد تنها به ریاضی و علوم تجربی منتهی نمی‌شود و به عبارت دیگر، و جامعه برای توسعه خود، به تنوع استعداد نیاز دارد.
۱۷	هدف طرح شهاب به نظر من، ایجاد برابری و جلوگیری از تبعیض در بین دانش آموزان است که به منظور جلوگیری از ترس و استرس و مشکلات جبران ناپذیری که در آینده احتمال دارد برای دانش آموزان رخ دهد طراحی شده است.
۱۸	یکی از اهداف این طرح این است که دانش آموزان به لحاظ روابط اجتماعی، قوی تر عمل کنند.
۱۹	برای شناسایی و هدایت تمام وجوه برتر انسان تا پایان دوره متوسطه طراحی و مطرح شده است.
۲۰	طرح شهاب برای رفع معضلات و دو دستگی ها و تبعیض ها در مدارس ایجاد شده است.
۲۱	این طرح برای شناسایی و هدایت استعدادهای برتر است چون دانش آموزان دارای استعدادهای گوناگون هستند.
۲۲	محتوای موجود در چک لیست‌ها، استعداد های درسی دانش آموزان را مورد سنجش قرار می‌دهند.
۲۳	محتوای چک لیست ها ساده و ابتدایی هستند و به کلیات و بیشتر موارد ساده در هر چیزی توجه دارند و اکثرا به صورت یک عبارت هستند مثلا خواندن کتاب داستان، یا مثلا داشتن قدرت کلامی بیشتر و خیلی کلی است.
۲۴	برای شناسایی استعداد های مختلف محتوای خاصی در نظر گرفته نشده است و معلم باید با توجه به محتوای موجود دانش آموزان را استعدادیابی کند.

۲۵	بیشتر به روابط فردی و گروهی که حالت ساده و ابتدایی دارند توجه می کنند.
۲۶	برای هر مبحث چک لیست جدایی طراحی شده است اما جز در برخی موارد معدود، به شناسایی استعداد خاصی کمک نمی کند. البته استعداد کلامی، حرکتی و مواردی از این دست را مورد توجه قرار می دهد.
۲۷	محتوای چک لیست ها به گونه ای تنظیم شده که در خلال این که مثلاً به دروس و مفاهیم مورد نیاز اشاره می کند، سعی می کند پی ببرد که دانش آموز چه کاری در این حوزه بلد هست. مثلاً دارند مبحث محیط زیست را بررسی می کنند ناگهان به سمت کشیدن نقاشی، درست کردن کاردستی و زدن موسیقی می رود اما هنوز امکان بررسی همه استعداد ها را ندارد.
۲۸	محتوا علاوه بر ۷ گروه استعدادی طرح شهاب اگر قرار است به تمامی استعداد ها توجه کند باید گام به گام تخصصی تر شود. به نظر من باید خود دانش آموزان در خصوص آن نظر دهند نه معلمان، چون خود دانش آموزان استعداد هایشان را بهتر می شناسند.
۲۹	محتوا باید جذاب و به روز شود و هر روز انسان را مجاب به انجام آن کند. همچنین با این وضعیت ساده و ابتدایی، نمی توان حتی به اطمینان ۵۰ درصدی دست یافت.
۳۰	در تمام چک لیست ها تنها این اهداف مورد توجه قرار می گیرند: تشخیص و کاربرد واژه ها به صورت صحیح، بیان مفهوم و درک بیان درست، تقویت مهارت ها در (ادبیات علوم ریاضی و ... و در اینجا مقصود دروس است)، تقویت مهارت ها هم در حد همان دروس است زیبا نویسی، تقویت گفت و شنود و تعامل با دیگران تقویت درک شنیداری) و این موارد در دروس مورد توجه قرار می گیرند. اما باز هم زمان هزینه و دانش این را نداریم که بچه را بر اساس استعدادشان و مهارتشان هدایت کنیم ما هنوز به آن مرحله نرسیده ایم.
۳۱	محتوا اگر قرار هست که نو باشد، باید افراد طراح و خبره ای برای این امر در راستای تغییرات حضور داشته باشند و در هر زمینه ای مطلبی را ارائه دهند تا باب میل دانش آموز باشد و ایجاد انگیزه کند. حالا می خواهد در شکل چک لیست باشد یا هر چیز دیگری.
۳۲	محتوای طراحی شده تغییری نداشته فقط آمدیم یک طرح و چیزی را الگو سازی کردیم تا در کشور پیاده کنیم اما هنوز در ما تغییری شکل نگرفته است.
۳۳	روش های ضمن خدمتی که به من ارائه شده، برای شناسایی استعدادهای درخشان در کلاس خیلی جذاب است، اما در موقع کار نتوانسته کمک شایانی به من بنماید.
۳۴	برگزاری دوره آموزش ضمن خدمت برای مدرسان در آغاز و نسبتاً موفقیت آمیز بود. با وجود این، بر اثر تنوع مباحث و ناهمگون بودن شرکت کنندگان، امکان بحث و برطرف کردن همه ابهاماتی که در ذهن شرکت کنندگان ایجاد شده بود، فراهم نشد.
۳۵	دوره ها برگزار شدند اما، طبق اظهارات معلمان، اجرا و تشکیل کلاس ها به موقع نبوده است.
۳۶	طول دوره، زمان برگزاری و کیفیت آموزش چندان رضایت بخش نیست. واقعا من اصلا نمی توانم نتیجه خوبی از آن دریافت کنم.
۳۷	حضور در کلاس ها بعد از این همه سال باز هم برای من همراه با ابهام است و معمولاً من نتایج خوبی از آن نمی گیرم.
۳۸	زمان برگزاری کلاس های ضمن خدمت که می تواند به من روش دهنده باشد، زمان مناسبی ندارد و خیلی کوتاه است.
۳۹	در دوره ابتدایی ما با یک ناهمگونی مواجه هستیم. تنوع طرح و روش زیاد هست، اما منابع و امکانات محدود و اندک هستند.
۴۰	من شک دارم که این ابزارهای معرفی شده و در اختیار قرار داده شد، مناسب شناسایی استعدادهای دانش آموزان باشند.

۴۱	می‌گویند طرح خوبی هست، بله طرح خوبی است، اما چقدر کاربردی بوده؟ چه تغییری در جامعه ایجاد کرده؟ چه قدر توانسته فکر والدین را بازتر کند؟ چقدر توانسته به دانش آموزان در شکستن ذهنیت تحصیلیشان و جهت دهی به آن در راستای دستیابی به استعدادهايش که می‌تواند او را به موفقیت برساند کمک کند. من نمی‌توانم به این طرح، نمره بالایی بدهم. ما سیاست‌های اشتباهی در این طرح هم داریم که آمدن فقط کاغذ بازی هایش را در اینجا پیاده کنند.
۴۲	در خصوص ارزیابی هم از پرسشنامه‌های موجود استفاده می‌کنیم و یا گاهی برای بازرسی و ارزیابی این طرح می‌آیند واقعا چنین چیزی در طرح شهاب نداشتیم.
۴۳	روش‌ها باید در آموزش‌های ضمن خدمت بیشتر لحاظ شوند مطمئنا حالا که من قراره استعدادهای برتر و شناسایی کنم پس حتما این افراد متفاوت هم هستند.
۴۴	روش‌های علمی و روش تدریس باید دانش آموز محور باشد. بنابراین لازم هست که شیوه‌های درست اجرای آنها در کلاس، آموزش داده شوند.
۴۵	روش‌های فعال تدریس و کلاس‌داری این طرح، جذاب و خوب و جدید هست و امکاناتش بیشتر است. باید افراد خلاق زمام امور را به دست بگیرند تا ذهن پویا را در همه معلمان تجلی ببخشند و آنها را به ایده پردازی وادار کنند.
۴۶	روش‌هایمان را که در چک لیست‌ها مطرح می‌کنیم بر اساس ابزارهای موجود در مدرسه است.
۴۷	روش‌های تخصصی در دبستان موجود هست اما زمان محدود است و مجبور می‌شویم از شیوه‌ای استفاده کنیم که بهترین کارایی را داشته باشد. اکنون نیز با وجود کرونا، آموزش‌هایی که به ما داده می‌شود، واقعا موفقیتی حداقل برای من حاصل نکرده است.
۴۸	روش‌های به کار گرفته شده من همه و همه در راستای رشد و تعالی دانش آموزان بوده است.
۴۹	ارزشیابی در این بخش به منظور شناسایی همین استعدادها است.
۵۰	من خودم هر روز در کلاس در راستای درس بچه‌ها یک پرسش کلاسی دارم برای آزمون، به نظرم این درست-ترین کاری است که الان می‌شود انجام داد، به نظر من ارزیابی‌ها هم تغییری نکرده است، ما فقط درس را مورد ارزیابی قرار می‌دهیم نه میزان پیشرفت فرد در این تعداد شناخته شده را و از طرفی ارزیابی کلی از طرح وجود ندارد باید ببینیم این طرح مناسب هست در کشور؟ اجرائیش به نفع دانش آموز هست؟ آیا با فرهنگمان تناسب دارد؟ و اینکه اصلا جامعه آن را می‌پذیرد یا نه؟ و اصلا خوب هم باشد آموزش و پرورش توان اجرائیش را دارد؟ اینها را باید ملاک قرار بدهیم.
۵۱	فقط درس را مورد ارزیابی قرار می‌دهیم نه میزان پیشرفت فرد را.
۵۲	ارزشیابی اولیه ثانویه و نهایی می‌باشد.
۵۳	ارزیابی را هم از پرسشنامه‌های موجود استفاده می‌کنیم.
۵۴	ارزشیابی به دو صورت عملی و تئوری است.
۵۵	مواجهه با شرایط آزمایشگاهی و به صورت عملی سنجیده شود.
۵۶	ارزیابی بچه‌ها از طریق همان چک لیست‌ها و پرسشنامه‌ها انجام می‌شود یعنی دیگر بچه‌ها استرس آزمون را ندارد، البته من بدون اینکه به کاری که می‌کنم بگم آزمون بچه‌ها را گاهی به لحاظ علمی محک می‌زنم که یک چیز فدای چیز دیگر نشود.
۵۷	طرح شهاب طرح خیلی خوبی است مگر اینکه از پایه‌های پایین‌تر شروع بشود، از معیارهای کوچک شروع تا به معیارهای بزرگ برسد. اگر معیارها سختگیرانه و عملی‌تر باشد، فکر می‌کنم این طرح خوب جواب بدهد.

همان‌گونه که در جدول بالا مشاهده می‌گردد پژوهشگر پس از مصاحبه با مشارکت کنندگان، جملائی که حاوی مفاهیم مورد نظر (هدف محتوا روش تدریس و ارزیابی) بودند را بدون هیچ‌گونه

دخل و تصرفی استخراج و ارائه نموده است. پژوهشگر جهت موثق بودن مطالب به توصیفات اصلی رجوع کرده و داده‌های نامناسب را در تجزیه و تحلیل داده‌ها دخالت نداده است.

مرحله سوم:
در این بخش به هریک از جملات، مفهومی خاص بخشیده و آن‌ها را در جملاتی ساده‌تر بیان کرده‌اند، ۵۶ عبارت بودند. این عبارات در جدول (۳) ارائه شده‌اند.

جدول ۳- مفاهیم استخراج شده از تجارب معلمان در طرح شهاب

ردیف	توصیف مفاهیم استخراج شده از تجارب معلمان در طرح شهاب
۱	هدف از این طرح شناسایی استعدادها برتر است.
۲	هدف از این طرح، هدایت استعدادها برتر است.
۳	هدف، ایجاد زمینه مناسب برای رشد و بالندگی دانش آموزان است.
۴	در این طرح، تنها به برتری تحصیلی توجه نمی‌کنند.
۵	ما از طریق شناسایی استعدادها در می‌یابیم که، هشت حوزه استعدادی داریم: کلامی، ریاضی، هنری، حرکتی، اجتماعی، علوم تجربی و فرهنگ دینی.
۶	هدف طرح، شناسایی و هدایت استعدادها برتر و ایجاد زمینه مناسب برای رشد و بالندگی آنان است.
۷	به طور کلی این یک طرح عدالت محور است و می‌خواهد زمینه لازم را برای شناسایی استعدادها فراهم کند.
۸	پرورش استعدادها برتر و سرآمد، یکی از اهداف طرح شهاب است.
۹	فراهم کردن زمینه برای تقویت و درونی کردن هویت دینی و ملی برای پذیرش مسولیت و ایفای نقش سازنده در کل کشور است.
۱۰	حمایت از دانش آموزان استعدادها برتر که هدف سوم طرح شهاب است.
۱۱	کشف و شناسایی، جذب، هدایت و حمایت تحصیلی، تربیتی و معنوی، استمرار حمایت از استعدادها برتر و زمینه سازی برای حمایت از آنها در مراحل مختلف آموزش عالی.
۱۲	شناسایی و هدایت استعدادها در ۸ بعد کلی مورد ملاحظه قرار گرفته‌اند.
۱۳	آینده نگری در این طرح به منظور شناسایی و رشد و تعالی استعدادها و توانمندی‌های دانش آموزان معنی ندارد.
۱۴	استعدادها و توانمندی‌های دانش آموزان را با توجه به ابزارهای مختلف و در حین دوره باید شناسایی نمود.
۱۵	برای اجرای طرح شهاب لازم است زیرساخت سازی کرد تا جامعه آماده پذیرش ناشی از طرح شهاب را داشته باشد.
۱۶	ابزارهای لازم برای هر زمینه فکری استعدادی شغلی جهت آماده سازی برای آینده در این طرح در نظر گرفته شده است.
۱۷	استعداد تنها به ریاضی و علوم تجربی منتهی نمی‌شود و به عبارتی جامعه برای توسعه به تنوع استعداد نیاز دارد.
۱۸	هدف طرح شهاب به نظر من ایجاد برابری و جلوگیری از تبعیض در بین دانش آموزان است.
۱۹	یکی از اهداف طرح این است که دانش آموزان به لحاظ روابط اجتماعی قوی‌تر عمل کنند.
۲۰	شناسایی و هدایت تمام وجوه برتر انسان تا پایان دوره متوسطه طراحی و مطرح شده است.

۲۱	طرح شهاب برای رفع معضلات و دو دسته‌گی بود که در مدارس ایجاد شده بودند.
۲۲	این طرح به منظور شناسایی و هدایت استعداد‌های برتر است چون دانش‌آموزان دارای استعداد‌های گوناگون می‌باشند.
۲۳	محتوای موجود در چک لیست‌ها همان استعداد‌های درسی دانش‌آموزان را مورد سنجش قرار می‌دهد.
۲۴	محتوای چک لیست‌ها ساده و ابتدایی هستند و به کلیات و بیشتر موارد ساده در هر چیزی توجه دارند و اکثراً به صورت یک عبارت می‌باشند مثلاً خواندن کتاب داستان، یا مثلاً داشتن قدرت کلامی بیشتر و خیلی کلی است.
۲۵	برای شناسایی استعداد‌های مختلف، محتوای خاصی در نظر گرفته نشده است و معلم باید با توجه به محتوای موجود و روند کار دانش‌آموز، استعدادیابی کند.
۲۶	بیشتر به روابط فردی و گروهی که حالت ساده و ابتدایی دارد توجه می‌کنند.
۲۷	برای هر مبحث، چک لیست جدایی طراحی شده است اما جز در برخی موارد معدود، به شناسایی استعداد خاصی کمک نمی‌کند. البته استعداد کلامی، حرکتی و مواردی از این دست را مورد توجه قرار می‌دهد.
۲۸	محتوای چک لیست‌ها، متناسب با توانمندی دانش‌آموزان نیست.
۲۹	محتوا باید تخصصی‌تر شود.
۳۰	از روش تشویقی در کار استفاده شود.
۳۱	روش‌های منعطف و نوین به کار گرفته شود.
۳۲	روش‌های ترکیبی مورد استفاده قرار گیرد.
۳۳	روش سنتی را نمی‌توان نادیده گرفت.
۳۴	روش‌های نوین باید لحاظ گردد.
۳۵	روش‌های اختصاصی را برای هر دانش‌آموز در نظر بگیرید.
۳۶	این طرح، یک طرح معلم محور است.
۳۷	روش خلاق باید در کار با دانش‌آموزان لحاظ گردد.
۳۸	انعطاف و تغییر متناسب با حال داشته باشد.
۳۹	روش‌های علمی داشته باشد.
۴۰	روش‌های فعال داشته باشد.
۴۱	روش‌های تدریس متناسب با ابزار موجود باشد.
۴۲	روش‌های تخصصی به کار گرفته شوند.
۴۳	ارزیابی سنتی، همچنان در مراحل اجرایی به کار می‌روند.
۴۴	ارزیابی، از طریق چک لیست‌ها و پرسشنامه‌ها صورت گیرد.

مرحله چهارم:

پدیدار شده در این مرحله، در سمت چپ جدول (۴) ارائه شده‌اند. (تجهیزات ناقص، نیروی انسانی و معلمان نیمه آماده، نظارت نادرست و طرح خام که هنوز مدیر اجرایی قوی را در خود جای نداده و...) سبب می‌شود که این طرح با همه خوب بودنش، درست پیش نرود.

در این مرحله محقق مفاهیم استخراج شده را در دسته‌های هم مفهوم سازماندهی و مرتب نموده است. از طریق پالایش مفاهیم و یافتن دارای ماهیت و معنای مشترک، مفاهیم خورد و اولیه به دست می‌آیند. مفاهیم اولیه و خورد

جدول ۴- سازماندهی دسته‌های هم مفهوم

مفهوم فرعی	بعد	کد های مفهومی	شماره
استعداد یابی	سازماندهی	شناسایی استعدادها	۱
		هدایت استعدادها	۲
		پرورش استعدادها	۳
		حمایت از استعدادها	۴
مدیریت		مسئولیت پذیری	۵
		آینده نگری	۶
		بهره گیری از ابزارها	۷
		زمینه سازی	۸
تقویت		تقویت روابط اجتماعی	۹
		تقویت و درونی کردن هویت دینی و ملی	۱۰
تنش زدایی	جلوگیری از ترس و استرس	۱۱	
	رفع معضلات	۱۲	
تناسب	محتوای	تناسب با فرهنگ	۱۳
		متناسب با استعداد	۱۴
		متناسب با تغییرات	۱۵
تلفیقی		محتوای ترکیبی	۱۶
		قدیمی بودن	۱۷
		جذاب و به روز بودن	۱۸
توانمند		ایجاد انگیزه	۱۹
		توسعه محتوا	۲۰
انگیزشی		روش های بدون تردید	۲۱
		روش تشویقی	۲۲
مشارکتانه	مشارکتی	۲۳	
	معلم محور	۲۴	
	دانش آموز محور	۲۵	
عملیاتی	روش ابزاری	۲۶	
	روش های علمی	۲۷	
	روش های فعال	۲۸	
مبتنی بر روز	روش های تخصصی	۲۹	
	روش منعطف و نوین	۳۰	
	تغییرات متناسب با حال	۳۱	
کارآمد	روش های ترکیبی	۳۲	
	روش سنتی	۳۳	
	روش نوین	۳۴	
	روش های اختصاصی	۳۵	
سنتی	ارزشیابی	رزیابی دروس	۳۶
		ارزشیابی اولیه ثانویه و نهایی	۳۷
		عملی و تئوری	۳۸
		شرایط آزمایشگاهی	۳۹
		آزمون کلاسی	۴۰
		از کوچک به بزرگ	۴۱
از سهل به سخت	۴۲		
نوین	آزمونی نباشد	۴۳	
	پرسشنامه	۴۴	
	چک لیست ها	۴۵	
	ارزیابی از والدین مدیران و معلمان	۴۶	

مرحله پنجم:

در این مرحله، پژوهشگر مفاهیم به دست آمده از مرحله قبل را به درون توضیحی جامع تر که

شامل همه مطالب و جزئیات پدیده مورد نظر باشد، می‌برد. در مرحله قبل، مفاهیم خرد به دست آمدند. این مفاهیم برای پدیدار شدن

مفاهیم اصلی هستند که به نوعی اساس ساختار پدیدار شناسی معلمان را شکل می‌دهند. که در جدول (۵) نشان داده شده‌اند.

جدول ۵- مفاهیم اصلی

ابعاد	مفهوم فرعی	کدهای مفهومی	مجموع سوالات
توسعه	اسعداد یابی	شناسایی استعدادها هدایت استعدادها پرورش استعدادها حمایت از استعدادها تنوع استعدادی	۱-۵
	مدیریت	مسئولیت پذیری آینده نگری بهره گیری از ابزارها زمینه سازی زیرساختها ایجاد برابری	۶-۱۱
	تقویت	تقویت روابط اجتماعی تقویت و درونی کردن هویت دینی و ملی	۱۲-۲۱
	تنش زدایی	جلوگیری از ترس و استرس رفع معضلات	۲۱-۳۱
محتوا	تناسب	تناسب با فرهنگ متناسب با استعداد متناسب با تغییرات	۳۱-۷۱
	تلفیقی	محتوای ترکیبی قدیمی بودن جذاب و به روز	۷۱-۹۱
	توانمند	ایجاد انگیزه توسعه محتوا	۹۱-۹۲
روش ها	انگیزشی	روش های بدون تردید روش تشویقی روش خلاق	۹۲-۹۳
	مشارکتانه	مشارکتی معلم محور دانش آموز محور	۹۳-۹۸
	عملیاتی	روش ابزاری روش های علمی روش های فعال	۹۸-۱۰۳
	مبتنی بر دانش روز	روش های تخصصی روش منعطف و نوین تغییر متناسب با حال	۱۰۳-۱۰۴
	کارآمد	روش ها ترکیبی روش سنتی روش نوین روش های اختصاصی	۱۰۴-۱۰۸
ارزشیابی	سستی	ارزیابی سنتی ارزیابی دروس ارزشیابی اولیه ثانویه و نهایی عملی و تئوری شرایط آزمایشگاهی آزمون کلاسی کوچک به بزرگ سهل به سخت	۱۰۸-۱۱۳
	نوین	آزمونی نباشد پرسشنامه چک لیست ها ارزیابی از والدین مدیران و معلمان	۱۱۳-۱۱۵

مرحله ششم: پژوهشگر در این مرحله تلاش نموده است یک توصیف واقعی از مرحله قبل به وجود آورد

در این بخش ساختار روابط مفاهیم فرعی و اصلی پدیدار شده بررسی می‌شود که نتیجه آن در جدول (۶) ارائه گردیده است.

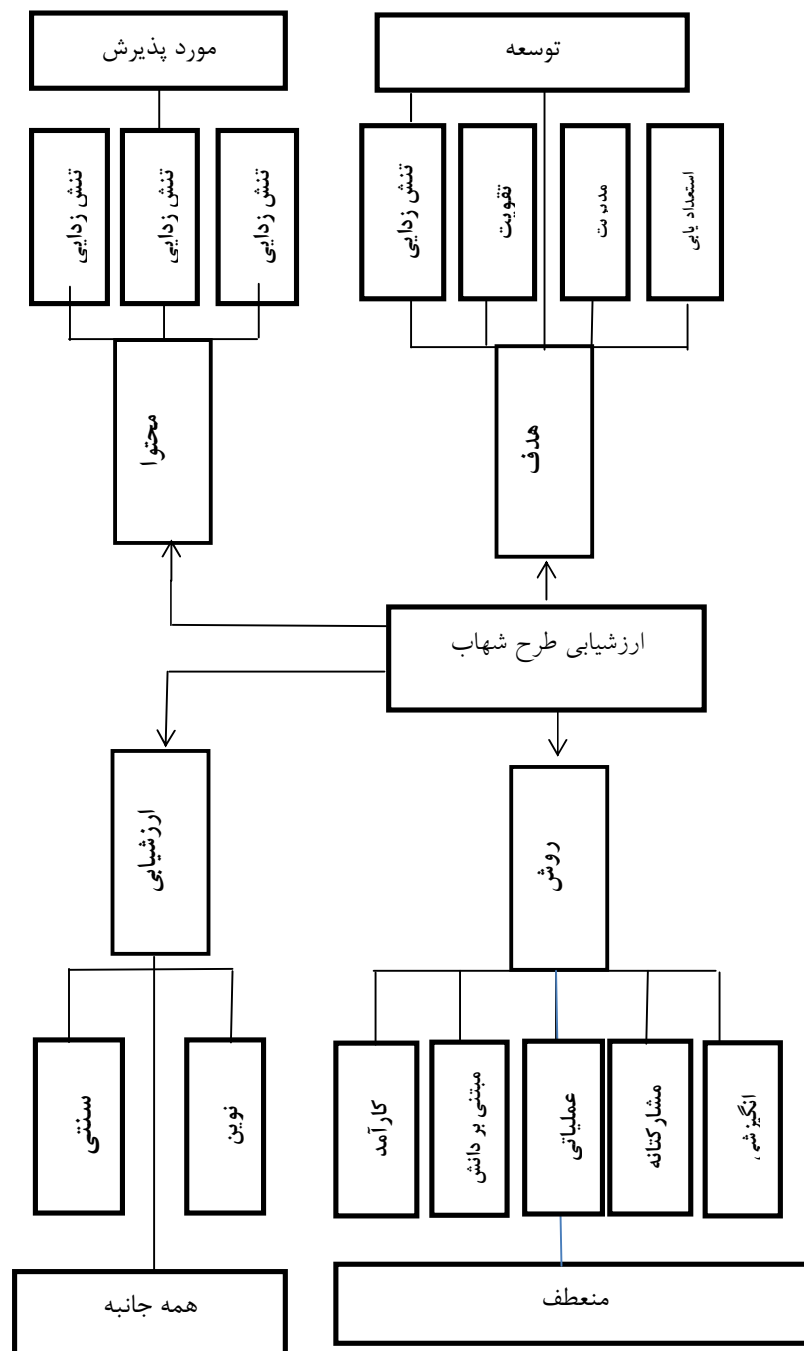
جدول ۶- توصیف روابط مفاهیم فرعی و اصلی

مجموع سوالات	کدهای مفهومی	مفهوم فرعی	ابعاد	مفهوم اصلی
۵-۱	شناسایی استعدادها هدایت استعدادها پرورش استعدادها حمایت از استعدادها تنوع استعدادها	استعداد یابی	هفت	توسعه
۱۱-۳	مسئولیت پذیری آینده نگری بهره گیری از ابزارها زمینه سازی زیرساخت‌ها ایجاد برابری	مدیریت	هفت	توسعه
۲۱-۴۱	تقویت روابط اجتماعی تقویت و درونی کردن هویت دینی و ملی	تقویت		
۵۱-۶۱	جلوگیری از ترس و استرس رفع معضلات	تنش زدایی		
۷۱-۸۱	تناسب با فرهنگ متناسب با استعداد متناسب با تغییرات	تناسب	مختار	مورد پذیرش
۱۲-۹۱	محتوای ترکیبی قدیمی بودن جذاب و به روز	تلفیقی		
۴۲-۹۲	ایجاد انگیزه توسعه محتوا	توانمند		
۱۳-۳۱	روش های بدون تردید روش تشویقی روش خلاق	انگیزشی	روش ها	منعطف
۶۲-۷۲	مشارکتی معلم محور دانش آموز محور	مشارکتانه		
۲۴-۴۴	روش ابزاری روش های علمی روش های فعال	عملیاتی		
۵۲-۳۲	روش های تخصصی روش منعطف و نوین تغییر متناسب با حال	مبتنی بر دانش روز		
۶۳-۳۳	روش های ترکیبی روش سنتی روش نوین روش های اختصاصی	کارآمد		
۱۳-۳-۸۳-۳	ارزیابی دوس ارزیابی اولیه ثانویه و نهایی عملی و تئوری شرایط آزمایشگاهی آزمون کلاسی کوچک به بزرگ سهل به سخت	سنتی	ارزیابی	همه جانبه
۱۵-۷۳	ازمونی نباشد پرسشنامه چک لیست ها ارزیابی از والدین مدیران و معلمان	نوین		

شهاب، با مراجعه به شرکت کنندگان به بازخوانی و مرور مفاهیم عمده ثبت شده پرداخته شد، تا درجه اطمینان از درستی اطلاعات تضمین گردد.

مرحله هفتم:

در انتهای مرحله هفتم، تجزیه و تحلیل کلایزی انجام گرفت. در الگوی ارزشیابی طرح

شکل ۱- الگوی ارزشیابی طرح شهاب

نتیجه گیری:

طریق چک لیست‌ها و پرسشنامه‌ها مبتنی بر نظرات معلم و گاهی با همفکری والدین حاصل می‌شود که این با اصول خلاقانه و منعطف در دنیا مغایرت دارد. در راستای شناسایی استعدادها هیچ‌گاه به دانش‌آموزان که محور اصلی این طرح هستند رجوع نمی‌شود و از طرف دیگر، ما با معضلات بسیاری در این حیطة مواجه هستیم که به هیچ وجهی به ما اجازه نمی‌دهد که نظام آموزشی آرمانی داشته باشیم که به همه استعدادها توجه کند و دانش‌آموزی را کنار نگذارد جدا سازی حاصل نشود و ... ولیکن باز هم ناخودآگاه با ملاحظه چک لیست‌ها کارپوشه‌ها و ... به دانش‌آموز خوب یا بد می‌رسد و در انتقال دانش به والدین نیز آن را بروز می‌دهد و باز هم پایه‌های عدالت در اینجا به لرزه می‌افتد چرا که معلمان این مورد را در کلاس‌های درسی نیز بروز می‌دهند تا شاگرد نمونه را الگو قرار دهند. از طرف دیگر، روش‌های به کار گرفته شده در کشور در این راستا نمی‌تواند همگامی زیادی با روش پذیرفته شده دنیا داشته باشد. چرا که آموزش‌های ضمن خدمت به وسیله افرادی ارائه می‌شوند که بازنشسته هستند یا تنها در برخی از ابعاد، خلاقانه عمل می‌نمایند. همه اینها گویای این امر است که زیر ساخت‌ها مشکل دارند. طرح‌های مطرح شده، جذاب و قابل اجرا هستند، اما این زیرساخت‌های آموزشی کشور ماست که براساس بنیادهای قدیم قرار گرفته‌اند و به دلایل متعدد (اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و گاهی در ابعادی سیاسی) حاضر به تغییر نیستند. و این امر

نتایج حاصل شده در این تحقیق از مصاحبات به عمل آمده به صورت پدیدار شناسی حاصل شده و نتایج مربوط از آن از ۱۰ مصاحبه ۶۰ دقیقه‌ای است حاصل شده که مبتنی بر الگوی کلایزی است. در بخش پدیدار شناسی در ۷ مرحله انجام شده است که در مرحله اول به انجام مصاحبه‌ها برای دریافت تجارب زیسته مصاحبه شونده‌گان مبادت ورزیده شده است. در مرحله دوم به استخراج جملات مهم و مرتبط با پدیده-ها پرداخته شد. پس از استخراج عبارت‌ها و جملات مهم و کلیدی، پالایش حاصل شده و مفاهیم تکراری و اضافه، محدود و حذف شدند. در مرحله سوم به هریک از جملات، مفهومی خاص بخشیده شد و آن‌ها را در جملاتی ساده‌تر بیان شدند تا از تکرار واژه‌ها خودداری شود که مجموعاً ۵۶ عبارت بودند. مرحله چهارم مفاهیم استخراج شده را در دسته‌های هم مفهوم، سازماندهی و مرتب قرار داده شدند. در مرحله پنجم؛ پژوهشگر مفاهیم بدست آمده از مرحله قبل را به درون توضیحی جامع‌تر که شامل همه مطالب و جزئیات پدیده مورد نظر باشد می‌برد. در مرحله ششم، پژوهشگر تلاش نموده یک ساختار مطلوب از روابط مفاهیم فرعی و اصلی پدیدار نماید. در نهایت با مراجعه به شرکت کنندگان، به بازخوانی و مرور مفاهیم عمده ثبت شده، پرداخته شده است. تمام این موارد، گویای این امر است که در بعد ارزشیابی، طرح شهاب، هنوز ملاک‌های مشخصی ندارد. ارزیابی‌ها تنها از

چراغ مولایی، (۱۳۹۷). علیپور و همکاران. (۱۳۹۸) اشاره نمود.

سبب شده که در برابر ورود تکنولوژی به جهان آموزش، مقاومتی حاصل شود و به جای بهبود، کل صورت مسأله را پاک نمایند. همه اینها به دلیل ناآگاهی و آموزش نادرست و استفاده از شیوه های سنتی است که نمی‌توان البته بی-تأثیرشان دانست، اما کارایی مناسبی، متناسب با روز نداشته باشند استفاده نمایند. با تمام این تفاسیر (عدم توجه به: "زیرساخت‌ها، آموزش‌های ضمن خدمت، تجهیزات و ابزار، محیط و همگانی نبودن طرح و اجرایی شدنش تنها در بخش دولتی بدون در نظر گرفتن آمار بالای دانش آموزان در بخش خصوصی و ...) نمی‌توان ادعا کرد که می‌توان به درستی به ارزشیابی طرح شهاب پرداخت و خروجی‌ها را در این زمینه مورد بررسی قرار داد. اگر قرار باشد که این طرح، به عنوان یک طرح ملی در آموزش و پرورش قرار بگیرد لازم است که در موارد مطرح شده، تجدید نظر شود و واقع نگرانه‌تر به آن پرداخته شود. با توجه به بررسی‌های به عمل آمده در تحقیقات پیشین، می‌توان چنین اظهار داشت که بیشترین اشاره‌ای که در طرح شهاب شده، در زمینه فرآیند استعدادیابی و شاید تا حدودی ارزیابی است ولی به محتوا و روش‌ها، در این راستا توجه چندانی نشده است. از جمله تحقیقات مشابه این پژوهش، می‌توان به تحقیقات آزادگان و همکاران، (۱۳۹۴) عموپور، (۱۳۹۶) طهماسبی و همکاران، (۱۳۹۱) سیف (۱۳۹۰) گلشن مهرجردی (۱۳۹۴) مجدفر و همکاران، (۱۳۹۴) نجفی، (۱۳۹۴) حمزه‌لو و همکاران. (۱۳۹۶) عابدی، (۱۳۹۴)

منابع و مأخذ:

۱. آزادگان، عمید(۱۳۹۴). تعیین ساخت عاملی شناسایی دانش آموزان با استعداد و رابطه آن با هوش، خلاقیت و عملکرد تحصیلی (پایان نامه کارشناسی ارشد). دانشگاه بیرجند. بیرجند، ایران.
۲. آزادگان، ع و همکاران(۱۳۹۴). بررسی استعداد‌های دانش آموزان پایه چهارم ابتدایی در فرایند شناسایی و هدایت استعداد‌های برتر، همایش ملی آموزش ابتدایی.
۳. آیتی، م و همکاران(۱۳۹۶). تحلیل عاملی تأییدی مقیاس شناسایی دانش آموزان با استعداد، فصلنامه اندازه‌گیری تربیتی دانشگاه علامه طباطبائی، ۱۳۹۶، شماره ۲۷، ۱۶۱ تا ۱۸۱.
۴. استرنبرگ، رابرت. ج، جاروین، لیندا و گریکور نکو، النا.(۲۰۱۱). کاوشی در تیز هوشی، ترجمه احمد عابدی وعادله شعرباف زاده. انتشارات جنگل.
۵. بدیعی، ا. فرج‌اللهی، م. (۱۳۹۲). تأثیر محتوای آموزشی الکترونیکی مبتنی بر هر یک از هوش‌های حیطه تعاملی بر یادگیری در آموزش ترکیبی دانش آموزان سال سوم متوسطه کاردانش شهر اصفهان، اصفهان: دانشگاه اصفهان پایان نامه دکتری
۶. بنیاد ملی نخبگان. (۱۳۹۱). طرح شناسایی و هدایت استعداد‌های برتر، مجموعه متون. مرکز ملی پرورش استعداد‌های درخشان، کمیته علمی طرح شهاب.
۷. بهرامی پور، م و همکاران(۱۳۹۷) مدل‌یابی پیش‌بینی استعداد ریاضی براساس متغیرهای خلاقیت و تیپ شخصیتی در دانش‌آموزان تیزهوش‌دوره ابتدایی. فصلنامه دانش و پژوهش در روانشناسی کاربردی، شماره ۳ (۷۳) ص ۱۳-۱
۸. پادوند، ح و همکاران(۱۳۹۰). بررسی و مقایسه استعداد‌های چندگانه در دانش‌آموزان پسر نابینا و بینای مقطع راهنمایی شهر تهران در سال تحصیلی ۹۰-۹۱
۹. تقی پورکران، حسن(۱۳۹۴). طرح شهاب از آغاز تاکنون. فصلنامه آموزشی، تربیتی، پژوهشی استعداد‌های درخشان. ۱(۷۳)، ۳۴-۴۶. افق‌های نوین در علوم تربیتی، روان‌شناسی و آسیب‌های اجتماعی، تهران، انجمن افق نوین علم و فناوری
۱۰. جعفری، جلال.(۱۳۹۶). بررسی تأثیر استعدادیابی با تأکید بر طرح شهاب در عوامل درونی دانش‌آموزان از نگاه معلمان ابتدایی ناحیه ۲ شهر تهران، همایش علمی پژوهشی استانی راهبردها و راهکارهای ارتقاء کیفیت در آموزش و پرورش جذب و نگهداشت استعداد‌های علمی. مجله پژوهش‌های مدیریت عمومی. شماره ۱۷. صص ۵-۲۶
۱۱. حمزه لو، زهره. مقدسی، یوسف(۱۳۹۶). بررسی اهمیت اجرای طرح شهاب شناسایی و هدایت استعداد‌های برتر در مدارس ابتدایی، سومین همایش بین‌المللی
۱۲. دانشور، زرین. فرهی، عارفه(۱۳۹۴). ارزیابی طرح شهاب از دیدگاه معلمان پایه چهارم ابتدایی آموزش و پرورش ناحیه ۴ تبریز. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه آزاد اسلامی تبریز.
۱۳. سجادیه، ن؛ حسینی، ز(۱۳۹۸). باز تبیین دیدگاه شفلر در باب استعداد‌های آدمی در پرتوی نقدهای صورت‌گرفته: احتیاط، انعطاف و پویایی در انتساب استعداد. مجله پژوهش‌نامه مبانی تعلیم و تربیت، ۹(۱)، ۱۱۲، ۸۹
۱۴. شفیعی‌آبادی، ع.(۱۳۹۰). راهنمایی و مشاوره شغلی و حرفه‌ای و نظریه‌های انتخاب شغل. چاپ بیستم. تهران: انتشارات مدرسه.
۱۵. صباحی زاده، م، کشتی‌آرای ن، یارمحمدیان م. (۱۳۹۳) بهبود فرصت‌های یادگیری مبتنی بر اذهان پنج‌گانه گاردنر در تربیت معلم، مجموعه چکیده مقالات پذیرفته شده اولین همایش بین‌المللی کیفیت در برنامه‌های درسی، دانشگاه آزاد اسلامی اصفهان.
۱۶. عابدی، احمد و منانی، رومینا (۱۳۹۳). مروری اجمالی بر روش‌های شناسایی دانش‌آموزان

۲۴. نجفی، سیمین (۱۳۹۴). شناسایی و هدایت استعداد‌های برتر (طرح شهاب) مجموعه مقالات همایش ملی آموزش ابتدایی.
۲۵. نظیفی، م. (۱۳۹۸). ارزشیابی مبتنی بر هدف طرح شهاب در دوره ابتدایی شهر اصفهان در سال تحصیلی ۹۷-۹۸. (پایان نامه کارشناسی ارشد) دانشگاه آزاد اسلامی اصفهان (خوراسگان). ایران.
۲۶. نویدی، ا. (۱۳۹۸). ارزشیابی اجرای آزمایشی طرح شناسایی و هدایت استعداد‌های برتر (شهاب). فصلنامه تعلیم و تربیت شماره ۱۳۷ صص ۷۱-۵۱
27. Calero, M. D., & García-Martin, M. B. (2014). Estabilidad temporal del C.I. y potencial de aprendizaje en niños superdotados: implicaciones diagnósticas [Temporal stability of C.I. and learning potential of gifted children: diagnostic implications]. *Anales de Psicología*, 39(2), 512-521
28. Elliot, Ch. Judy Furlong – Mallard, Kelly, Jo, & King, W. (2013) *Teaching Students who are Gifted & Talented: A handbook for Teachers*. Us: New Foundland and Labrador Department of Education.
29. Hawe, P., Shiell, A. & Riley, T. (2009). Theorising Interventions as Events in Systems. *American Journal of Community Psychology*, 43, (3-4), 267-276
30. Sabahzadeh M, Keshtierey N, yarmehamadyau M. (2016). The Theory of five Minds and its implication in Education, *Jornal of Humanities and sultral studies* ISSN 2356-59260
31. Singer, FM. (2016) Research On and Activities For Mathematically Gifted Students, ICME-13 Topical Surveys.
- با استعداد و تیزهوش. فصلنامه آموزشی، تربیتی، پژوهشی استعداد‌های درخشان. ۴(۷۲)، ۲۹۶-۳۰۲.
۱۷. علی پور، محمد (۱۳۹۷). مطالعه پدیدار-شناسانه ادراک معلمان شهرستان بیرجند از طرح شهاب (پایان نامه کارشناسی ارشد). دانشگاه بیرجند، ایران.
۱۸. علی پور، محمد. آیتی، محسن (۱۳۹۷). مطالعه تطبیقی نحوه‌ی شناسایی و هدایت دانش آموزان دارای استعداد‌های برتر در ایران، آلمان و لهستان، دهمین همایش ملی آموزش. تهران، دانشگاه تربیت شهید رجایی.
۱۹. علیپور، محمد؛ آیتی، محسن؛ سورگی، فائزه. (۱۳۹۸). بررسی میزان همبستگی نظرات معلمان و والدین در خصوص استعداد دانش آموزان (طرح شهاب). مجله رویش روان شناسی شماره ۹، صص ۱۹۲-۱۸۹
۲۰. علیجانی احمدآبادی، مرضیه؛ تقوی فرد، لیلی. (۱۳۹۹). مقایسه عملکرد مدارس مجری طرح شهاب با سایر مدارس از نظر پرورش استعداد‌های برتر ناحیه ۳ اصفهان، ششمین کنفرانس ملی علوم انسانی و مطالعات مدیریت
۲۱. علیجانی احمدآبادی، مرضیه. (۱۴۰۰). چگونه توانستم با استفاده از طرح ملی شهاب استعداد کلامی دانش آموزم را شناسایی و تقویت نمایم؟، همایش ملی پژوهش‌های حرفه‌ای در روانشناسی و مشاوره با رویکرد از نگاه معلم
۲۲. عموپور، نادیا. (۱۳۹۶). مطالعه تفاوت‌های فردی دانش آموزان در برنامه ملی شهاب. فصلنامه مطالعات روانشناسی و علوم تربیتی، (۱۸)، ۴۹-۶۹.
۲۳. کریم نیا، ک. حسین زاده، ا. (۱۳۹۶). ارزیابی اثربخشی طرح شهاب از دیدگاه مدیران، معاونین و اولیا دانش آموزان در زمینه شناسایی و هدایت استعداد‌های برتر، اولین کنفرانس ملی پژوهش‌های نوین ایران و جهان در مدیریت، اقتصاد و حسابداری و علوم انسانی، شیراز، دانشگاه علمی کاربردی شوشتر